Valtakunnansyyttäjä **9.9.2025** **SY/2392/2025**

Eduskunnan lakivaliokunta

Lausunto, 9.9.2025, SY/2392/2025

Väkivaltakuvauksen hallussapito

Syyttäjälaitos kannattaa väkivaltakuvauksen hallussapidon kriminalisointia.

Syyttäjälaitos kiinnittää kuitenkin edelleen huomiota ehdotetun RL 17:17 a §:n rangaistusasteikkoon.

Syyttäjälaitos katsoo, että mahdollisuus tuomita väkivaltakuvauksen hallussapidosta pelkkä sakkorangaistus johtaa tilanteeseen, jossa lasta koskevan väkivaltakuvauksen hallussapitoa ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoa (RL 20:21 §) koskevat rikoslain rangaistussäännökset eivät ole yhdenmukaiset. Lasta koskevan väkivaltakuvauksen hallussapito olisi lievemmin rangaistava teko kuin lasta koskevan seksuaalisen kuvamateriaalin hallussapito, jonka rangaistusasteikko ulottuu kahteen vuoteen vankeutta.

Ehdotettu linjaus johtaa siihen, että erityisen raakaa, lapseen kohdistunutta väkivaltaa sisältävän materiaalin hallussapito näyttäytyy vähemmän vakavana kuin lapseen kohdistunut seksuaalisen materiaalin hallussapito. Syyttäjälaitos kiinnittää huomiota myös siihen, että lasta koskeva seksuaalinen materiaali voi laadultaan olla hyvin erilaista kuin erityisen raakaa väkivaltaa sisältävä materiaali, riippumatta siitä onko väkivaltakuvausta sisältävässä materiaalissa kyse lapseen, aikuiseen vai eläimeen kohdistuneesta väkivallasta.

Syyttäjälaitos kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että väkivaltakuvauksen hallussapitoon ehdotettu rangaistusasteikko johtaa siihen, että väkivaltakuvauksen hallussapitoa koskeva rikos vanhenee kahdessa vuodessa, kun taas esimerkiksi lasta seksuaalisesti esittävän materiaalin hallussapito vanhenee viidessä vuodessa. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa henkilöllä on hallussaan sekä raakaa lapseen kohdistuvaa väkivaltaa sisältää materiaalia että lasta seksuaalisesti esittävää materiaalia, mutta vain seksuaalisten kuvien osalta olisi mahdollista nostaa syyte ja väkivaltaa sisältävän materiaalin hallussapidosta ei voisi enää nostaa syytettä.

Syyttäjälaitos korostaa tässä myös sitä, että perusmuotoisen lasta koskevan seksuaalisen materiaalin hallussapitoa ja levittämistä koskevat rangaistusasteikot (RL 20:21 § ja RL 20:19 §) ovat keskenään identtisiä.

Rangaistusasteikon laventamisen myötä myös lasta koskevan seksuaalisen kuvamateriaalin ja väkivaltakuvauksen hallussapitoa koskevat pakkokeinot olisivat yhtenevät, vaikka tämä ei voikaan olla kriminalisoinnin lähtökohta. Hallussapitoa koskevat rikokset ovat pääosin piilorikollisuutta, ja niistä saatava näyttö perustuu pääosin epäiltyjen laitteilta tehtyihin löydöksiin. Kotietsintä tai laite-etsintä mahdollistaisi siten tehokkaamman puuttumisen rikolliseen toimintaan.

Syyttäjälaitos pitää käytännön lainsoveltamisen kannalta positiivisena sitä, että kriminalisoinnin myötä menettämisseuraamus saadaan laajennettua myös väkivaltakuvauksen hallussapitoon.

Syyttäjälaitos esittää edelleen, että väkivaltakuvauksen hallussapidon enimmäisrangaistuksen tulisi olla kaksi vuotta vankeutta.

Syyttäjälaitos pyytää tässä yhteydessä huomioimaan myös väkivaltakuvauksen hallussapitoon liittyvän materiaalin luokittelua koskevat seikat. Keskusrikospoliisi on laatinut yhdessä valtakunnansyyttäjän toimiston kanssa määrittelyohjeen, jonka perusteella lapsia koskeva seksuaalinen kuvamateriaali luokitellaan joko

perusmuotoiseen tai törkeään luokkaan. Luokittelun laatiminen kuuluu poliisin tehtäväksi. Syyttäjälaitos haluaa tässä yhteydessä korostaa näkemystään siitä, että poliisin tulisi myös väkivaltakuvauksen hallussapitoa koskevan materiaalin osalta olla se taho, joka käy materiaalin läpi ja luokittelee sen. Syyttäjälaitos katsoo, että Syyttäjälaitoksella ei ole resursseja käydä läpi ja luokitella mahdollisesti suuriakin määriä väkivaltaa sisältää materiaalia, vaan materiaalin seulonta tulisi tehdä poliisissa, kuten tehdään myös lapsia koskevan seksuaalisen materiaalin osalta.

Törkeä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito

Syyttäjälaitos kannattaa törkeän lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon kriminalisointia.

Syyttäjälaitos kiinnittää kuitenkin edelleen huomiota siihen, että törkeän lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämisen (RL 20:20 §:n) ja ehdotetun RL 20:21 a §:n rangaistusasteikot olisivat yhtenäiset, koska myös perusmuotoisten tekojen (RL 20:19 §:n ja 20:21 §:n) rangaistussäännökset ovat identtiset.

Syyttäjälaitoksen näkemyksen mukaan ehdotettu rangaistusasteikko johtaisi rikoslain 20 luvun sisäiseen ristiriitaan, koska edellä mainituin tavoin RL 20:19 §:n ja RL 20:21 §:n rangaistusasteikot ovat yhtenäiset. Vastikään, 1.1.2023 voimaan tulleen rikoslain 20 luvun kokonaisuudistuksen yhteydessä lasta seksuaalisesti esittävän materiaalin hallussapidon rangaistusasteikkoa nimenomaisesti nostettiin, minkä jälkeen sekä RL 20:19 §:n että RL 20:21 §:n mukaisista teoista voidaan kummastakin tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta.

Syyttäjälaitos pitää positiivisena sitä, että kvalifiointiperusteet sekä törkeän lasta esittävän kuvan hallussapidon että törkeän lasta esittävän kuvan levittämisen osalta ovat identtiset.

Ari-Pekka Koivisto

Valtakunnansyyttäjä

Jutta Tschokkinen

Syyttäjäylitarkastaja

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Jutta Tschokkinen
Syyttäjäylitarkastaja
Syyttäjälaitos
jutta.tschokkinen@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Ari-Pekka Koivisto
Valtakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
ari-pekka.koivisto@oikeus.fi